

LUONNOS 26.2.2025

SOTKAMON KUNNAN
YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN
PERUSTELUT

Sotkamon Kunta

Markkinatie 1, 88600 Sotkamo | Vaihde (08) 615 5811 | kirjaamo@sotkamo.fi

SISÄLLYS

1. YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Määräysten antaminen ja valvonta

2 § Määräysten tavoitteet

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

4 § Määritelmät ja paikalliset olosuhteet

2. VESIEN SUOJELU JA JÄTEVEDET

5 § Jätevesien käsittely viemäriverkoston ulkopuolisella alueella

6 § Jätevesijärjestelmän ja jätevesien purkupaikan sijoittaminen

3. POLTTONESTEET JA KEMIKAALIT

7 § Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu

8 § Nestemäisten kemikaalien varastointi sekä tankkaus- ja täyttöpaikat

9 § Maalämpöjärjestelmien rakentaminen

4. JÄTTEET

10 § Lumenkaatopaikat

11 § Jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa

12 § Lannoitteiden ja jätevesilietteen käyttö

5. PÄÄSTÖT ILMAAN

13 § Kunnostus- ja puhtaanapitotyöt

14 § Rakennusten ja rakennelmien polttaminen

15 § Muu poltto

6. MELU JA TÄRINÄ

16 § Toiminnot, joihin ei sovelleta YSL:n 118 §:n mukaista ilmoitusmenettelyä

17 § Tiedottamisvelvollisuus

18 § E erityisen häiritsevää melua aiheuttavat tilapäiset rakennus- ja huoltotyöt

19 § Yleisötilaisuudet ja äänentoistolaitteiden käyttö

7. MUUT MÄÄRÄYKSET

20 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

21 § Seuraamukset ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta tai laiminlyönnistä

8. VOIMAANTULOMÄÄRÄYKSET

22 § Ympäristönsuojelumääräysten voimaantulo

1. YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § MÄÄRÄYSTEN ANTAMINEN JA VALVONTA

YSL:n 22 §:n 1 momentin mukaan kunnalle kuuluvista YSL:n mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä sekä ilmoitusmenettelyistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa kunnan määräämä toimielin, jona Sotkamon kunnassa toimii ympäristö- ja tekninen lautakunta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää ympäristönsuojelumääräyksissä kuuluvaa ratkaisuvaltaansa alaiselleen viranhaltijalle siten kuin YSL:n 22 §:n 2 momentissa ja kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä on säädetty.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §, YSL 22 §, Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 7 §

2 § MÄÄRÄYSTEN TAVOITTEET

Ympäristönsuojelumääräysten yleinen tavoite on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen sekä pilaantumisesta aiheutuvien haittojen poistaminen ja vähentäminen. Perusteena ovat kunnan paikalliset olosuhteet.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 4 kohta, YSL 17 §

3 § MÄÄRÄYSTEN SOVELTAMINEN JA SUHDE MUIHIN MÄÄRÄYKSIIN

Ympäristönsuojelumääräykset ovat voimassa koko kunnan alueella. Erityisalueille, kuten pohjavesialueille ja ranta-alueille on lisäksi annettu erityisiä määräyksiä. YSL:n 202 §:ssä säädetään, että ympäristönsuojelumääräykset eivät voi koskea:

- luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa;
- 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteista toimintaa;
- 120 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksellisia tilanteita;

- 136 §:n 1 momentissa tarkoitettua pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevaa ilmoitusmenettelyä;
- puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §

4 § MÄÄRITELMÄT JA PAIKALLISET OLOSUHTEET

Määräykseen on otettu ympäristönsuojelullisesti erityishuomiota vaativat alueet, joille annetaan niitä erikseen koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräyksessä on myös määritelty tiettyjä keskeisiä käsitteitä, joiden täsmällinen määrittely on katsottu tarpeelliseksi väärinkäsitysten välttämiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 §

2. VESIEN SUOJELU JA JÄTEVEDET

5 § JÄTEVESIEN KÄSITTELY VIEMÄRIVERKOSTON ULKOPUOLISELLA ALUEELLA

Puhdistettukin jätevesi sisältää ravinteiden lisäksi esimerkiksi ulosteperäisiä mikrobeja, lääkeainejäämiä, raskasmetallijäämiä ja muita vastaavia aineita, jotka voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen riskin sekä vaarantaa pohjaveden laadun. Pohjavesialueilla maaperä on yleisesti hyvin vettä läpäisevää, jolloin maahan imeytymään pääsevä jätevesi kulkeutuu helposti pohjaveteen ja aiheuttaa pohjaveden pilaantumista.

Ranta-alueilla puhdistetun jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön saattaa vaarantaa vesistön hyvän tilatavoitteen saavuttamisen tai aiheuttaa tilan huononemisen lisääntyvän ravinnekuorman vuoksi, minkä vuoksi talousjätevesien aiheuttaman kuormituksen vähentäminen ranta-alueilla on tärkeää.

Ankaramman puhdistusvaatimuksen mukainen puhdistustaso on tarpeen pohjaveden pilaantumisen ja pohjaveden pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi pohjavesialueilla sekä vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi ranta-alueilla.

Sovelletut oikeusohjeet: Vna talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 4 §, YSL 17 §, YSL 155 §, YSL 156 c §, YSL 202 § 3 mom. 4 kohta

6 § JÄTEVESIJÄRJESTELMÄN JA JÄTEVESIEN PURKUPAIKAN SIJOITTAMINEN

Suojaetäisyyksien tarkoituksena on ehkäistä jätevesijärjestelmistä mahdollisesti aiheutuvaa haittaa, kuten kaivojen tai vesistön pilaantumista. Tarkoituksena on myös ehkäistä puhdistettujen jätevesien pääsyä herkkiin kohteisiin haitallisissa määrin. Suojaetäisyyksillä voidaan myös ehkäistä muita mahdollisia haittoja, kuten hajuhaittoja. Suojaetäisyys on määriteltävä tapauskohtaisesti ja siihen vaikuttavat mm. maaperäolosuhteet, sijaintipaikan kaltevuus ja pohjavesiolosuhteet. Määräys on tarpeen myös vesistön ja sen ranta-alueen pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Saarissa tai vastaavilla alueilla jätevesiä ei ole mahdollista käsitellä YSL 155 §:n 1 momentin mukaisesti. Määräyksellä ehkäistään vesikäymälän jätevesistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista sellaisilla alueilla, joihin ei päästä ympärivuotisesti suorittamaan lietetyhjennyksiä tai esimerkiksi huoltamaan epäkunnossa olevaa jätevesijärjestelmää. Tämän vuoksi on perusteltua kieltää vesikäymälän rakentaminen kyseisillä alueilla.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 1 ja 3 kohta, YSL 155 § 1 mom.

3. POLTTONESTEET JA KEMIKAALIT

7 § AJONEUVOJEN, KONEIDEN, VENEIDEN JA MUIDEN VASTAAVIEN LAITTEIDEN PESU

Määräyksellä voidaan estää ajoneuvojen, veneiden ja muiden laitteiden pesussa liukenevien haitallisten aineiden, kuten öljyn tai liuottimien pääsy vesistöihin, maaperään tai pohjaveteen. Määräys on tarpeen pohjavesi- sekä ranta-alueiden herkän ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Pesussa käytettävät pesuaineet aiheuttavat pohjaveden pilaantumisen vaaraa pohjavesialueilla. Yleisiltä katualueilta pesuvedet kulkeutuvat hulevesiviemäroinnin kautta suoraan ympäristöön. Laajamittaisessa pesutoiminnassa syntyy huomattavia määriä pesuvesiä, jotka sisältävät pesuaineita sekä pesussa liuenneita muita haitallisia aineita, jotka aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 16 §, YSL 17 §, YSL 202 § 3 mom. 1 kohta

8 § NESTEMÄISTEN KEMIKAALIEN VARASTOINTI SEKÄ TANKKAUS- JA TÄYTTÖPAIKAT

Vaarallisten kemikaalien säilyttämistä ja varastointia koskevilla määräyksillä ehkäistään maaperän, pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen vaaraa. Kemikaalien sijoittaminen suoja-altaaseen, josta vuotojen havaitseminen ja poistaminen on mahdollista, on tärkeää maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi. Määräys kemikaaleja läpäisemättömästä alustasta on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä mahdollisesti esiintyvien vuotojen pääsy maaperään. Vähäisetkin kemikaalivuodot voivat aiheuttaa merkittävää ympäristön pilaantumista. Mikäli kemikaaleja pääsee vuotamaan viemäriin, voi jätevesien purkupaikalla aiheutua ympäristön pilaantumista. Kemikaalien ja vaarallisten jätteiden vuodot voivat aiheuttaa haittaa viemäriverkostolle ja jätevedenpuhdistamolle. Jakelupisteillä on oltava imeytysainetta mahdollisten suurempien vuotojen aiheuttaman ympäristön pilaantumisen rajoittamiseksi.

Sellaiset polttonesteiden täyttö- ja jakelupisteet, joihin ei sovelleta nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annettua valtioneuvoston asetusta (444/2010) aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa, mikäli polttonesteitä tai öljyä tai vastaavia aineita pääsee vuotamaan maaperään ja kulkeutumaan pohjaveteen tai vesistöihin. Ympäristönsuojelumääräykset ovat tarpeen tällaisen pilaantumisen välttämiseksi koko Sotkamon kunnan alueella.

Määräysten soveltaminen koko kunnan alueella on perusteltua maaperän ja pohjaveden pilaamisen ehkäisemiseksi. Määräys öljy- ja polttoainesäiliöiden ylitäytönestosta ja laponestosta on tarpeen huolimattomuudesta mahdollisesti aiheutuvien kemikaalivuotojen ehkäisemiseksi. Säiliön täyttöletkun ja siirtopumpun lukitseminen on tarpeen ilkvallasta mahdollisesti aiheutuvien kemikaalivuotojen ehkäisemiseksi.

Uusien maanalaisten kemikaali- tai öljysäiliöiden sijoittamisen kieltäminen pohjavesialueilla on perusteltua pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys säiliöiden ja varastojen lukitsemisesta on tarpeen, jotta voidaan estää ilkvallasta mahdollisesti aiheutuvat kemikaalien vuodot ja ympäristön pilaantuminen.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 16 §, YSL 17 §, YSL 202 § 3 mom. 1 kohta

9 § MAALÄMPÖJÄRJESTELMIEN RAKENTAMINEN

Lämmönkeruunesteenä käytettävän aineen mahdolliset vuodot voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumista ja vaaraa pohjavedelle. Energiakaivojen poraamisen yhteydessä voi syntyä merkittäviä määriä kiviainesta, pölyä ja liettä, joka voi paikallisesti aiheuttaa voimakasta veden samentumista sekä lietteen kertymistä puroihin, noroihin, ojiin ja vesistöihin. Tämä voi aiheuttaa muutoksia vesistön tai muun vesiympäristön elinolosuhteisiin ja pilata vedenlaatua. Viemärissä liete saattaa aiheuttaa tukkeutumista ja vaikeuttaa jätevedenkäsittelyä tai rikkoa viemäriputkistoja.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 1 kohta

4. JÄTTEET

10 § LUMENKAATOPAIKAT

Ajoväyliltä, kaduilta ja muilta alueilta poistettava lumi saattaa sisältää roskia, öljy- ja polttoainejäämiä sekä muita ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita. Määräykset ovat tarpeen sulamisvesien aiheuttaman ympäristön pilaantumisen vaaran sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 17 §, YSL 202 § 3 mom. 1 kohta

11 § JÄTTEIDEN HYÖDYNTÄMINEN MAARAKENTAMISESSA

Määräys on tarpeen, sillä MARA-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävä pienimuotoinen jätteen hyödyntäminen voi aiheuttaa roskaantumista ja maaperän ja ympäristön pilaantumisen vaaraa. Jätteiden maaperään sijoittamisen kieltäminen pohjavesi-, ranta- ja muilla herkillä alueilla on tarpeen pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Hyödynnetystä jättemateriaalista voi liueta maaperään haitallisia aineita, jotka voivat kulkeutua pohjaveteen ja vesistöihin.

Maaperään sijoitetusta jättemateriaalista voi liueta ympäristölle tai terveydelle haitallisia tai vaarallisia aineita. Jättemateriaalin käyttöä on voitava Sotkamon

Sotkamon Kunta

Markkinatie 1, 88600 Sotkamo | Vaihe (08) 615 5811 | kirjaamo@sotkamo.fi

kunnassa valvoa ja hyödynnetyksi aiotusta materiaalista otettava näytteet haitta-
ainepitoisuuksien selvittämiseksi ennen hyödyntämistä.

Määräys ilmoituksen tekemisestä ennen hankkeeseen ryhtymistä on perusteltua,
jotta kohteiden ja toiminnan valvonta on mahdollista. Viranomainen voi myös
ilmoituksen saatuaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti tarvittaessa ohjeistaa
hankkeeseen ryhtyvää hakemaan toiminnalle ympäristölupaa tai tekemään MARA-
asetuksen mukaisen ilmoituksen valtion valvontaviranomaiselle.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 16 §, YSL 17 §, YSL 202 § 3 mom. 1, 3 ja 6 kohta

12 § LANNOITTEIDEN JA JÄTEVESILIETTEEN KÄYTTÖ

Lannan ja virtsan sekä jätevesilietteen käyttö lannoitteena pohjavesialueella voi
aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Lannan ja virtsan käyttö lannoitteena
vedenottamon läheisyydessä saattaa vaarantaa pohjaveden ja talousveden laadun.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 17 §, YSL 202 § 3 mom. 1 ja 5 kohta

5. PÄÄSTÖT ILMAAN

13 § KUNNOSTUS- JA PUHTAANAPITOTYÖT

Suoritettaessa erilaisia kunnostus-, huolto-, rakennus- tai purkutöitä voi ympäristöön
päästä ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavaa ja terveydelle ja
viihtyvyydelle haitallisia päästöjä. Määräys näiden päästöjen rajoittamiseksi on
tarpeen etenkin taajaan rakennetuilla alueilla terveyden ja omaisuuden suojelun
vuoksi.

Eryteisesti pölyntorjunta on tärkeää hyvän ilmanlaadun turvaamiseksi etenkin
asemakaavoitetuilla alueilla. Määräys on tarpeen, jotta voidaan rajoittaa päästöjä
ilmaan etenkin keväisin, jolloin ilmanlaatu on usein huono katualueiden voimakkaan
pölyämisen vuoksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 1 kohta

14 § RAKENNUSTEN JA RAKENNELMIEN POLTTAMINEN

Rakennusten polttamista ei käsitellä muussa kunnallisessa sääntelyssä eivätkä kokonaiset rakennukset jätesääntelyn mukaisesti ole jätettä, joten määräys on tarpeen, jotta voidaan paikallisesti ehkäistä rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla. Polttamisessa vapautuu runsaasti savukaasuja sekä erilaisia myrkyllisiä yhdisteitä.

Poikkeuksen myöntämisellä voidaan tarvittaessa mahdollistaa esimerkiksi pelastusviranomaisen tai vapaapalokunnan harjoitustoiminta. Asian johdosta tehtävässä päätöksessä voidaan antaa määräyksiä esimerkiksi sammutusvesien johtamisesta ja käsittelystä, etukäteen tehtävistä toimenpiteistä, kuten myrkyllisten tai palamattomien materiaalien poistoista tai muista ympäristönsuojelullisesti tärkeistä asioista tai rajoituksista.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 1 kohta

15 § MUU POLTTO

Määräys on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä huonosti palavan materiaalin aiheuttavia savuhaittoja ympäristöön sekä naapurustoon tiheimmin asutulla alueella.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 1 kohta

6. MELU JA TÄRINÄ

16 § TOIMINNOT, JOIHIN EI SOVELLETA YSL:N 118 §:N MUKAISTA ILMOITUSMENETTELYÄ

YSL 118 §:n 3 momentin mukaisesti kunta voi antaa ympäristönsuojelumääräyksen toiminnoista, joista ei tarvitse tehdä pykälän mukaista meluilmoitusta. Sotkamon kunnassa määräyksessä kuvatuista toiminnoista ei ole tarpeen tehdä meluilmoitusta, sillä kyseisten toimintojen sijoittuessa päiväsaikaan ja arkipäiviin ei toiminnasta katsota aiheutuvan merkittävää meluhaittaa.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 118 § 2 mom., YSL 202 § 3 mom. 2 kohta

17 § TIEDOTTAMISVELVOLLISUUS

Asutuksen, palvelujen tai herkkien kohteiden läheisyydessä olevista toimista on perusteltua määrätä tiedottamaan, jotta haitankärsijöillä on mahdollisuus ennalta varautua meluhaittaa aiheuttaviin toimintoihin ja tarvittaessa neuvotella toiminnanharjoittajan kanssa esimerkiksi meluntorjuntatoimenpiteistä tai hiljaisista ajoista. Tiedottaminen on perusteltua myös lain esitöiden (HE 84/1999 vp) mukaan, kun poiketaan meluilmoitusmenettelystä.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 1 kohta

18 § ERITYISEN HÄIRITSEVÄÄ MELUA AIHEUTTAVAT TILAPÄISET HUOLTO- JA RAKENNUSTYÖT

Määräys on perusteltu meluhaitan torjumisen vuoksi. Asutuksen ja herkkien kohteiden läheisyydessä meluhaittojen torjuminen etenkin yöaikaan on tarpeen melun stressiä lisäävän luonteen vuoksi ja asukkaiden riittävän unensaannin turvaamiseksi. Määräyksellä mahdollistetaan tarpeellisten rakennus-, purku-, korjaus- ja huoltotöiden suorittaminen ilman liiallista meluhaittaa. Jätteiden kuormaamisen, teiden auki pitämisen ja liukkauden torjunnan sekä esimerkiksi hälytysajoneuvojen tai välttämättömien raivaustöiden sekä maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta välttämättömien toimien rajaaminen määräyksen ulkopuolelle on tarpeen yleisen turvallisuuden, omaisuudensuojan ja elinkeinojen harjoittamisen vuoksi.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 2 kohta

19 § YLEISÖTILAISUUDET JA ÄÄNENTOISTOLAITTEIDEN KÄYTTÖ

Äänentoistolaitteita koskevilla määräyksillä ehkäistään melusta aiheutuvaa haittaa taajaan asutuilla alueilla ja melulle herkiksi määriteltyjen kohteiden läheisyydessä. Määräykset ovat tarpeen YSL 118 §:n mukaisen meluilmoitusmenettelyn ulkopuolelle näissä määräyksissä rajattujen yleisö- ja muiden tapahtumien aiheuttaman meluhaitan rajoittamiseksi. Vaikka kyseisistä toiminnoista ei ole tarpeen tehdä meluilmoitusta niiden lyhytaikaisen keston vuoksi, voi lyhytaikainenkin kova melu aiheuttaa haittaa ympäristössä, joten haitan rajoittaminen ympäristönsuojelumääräyksillä on perusteltua.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 3 mom. 2 kohta

7. MUUT MÄÄRÄYKSET

20 § POIKKEAMINEN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSISTÄ

Kohtuuttomien tilanteiden välttämiseksi voi tapauskohtaisesti olla tarpeen poiketa ympäristönsuojelumääräyksistä. Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on mahdollisuus käyttää yksittäistapauksissa näistä määräyksistä poikkeavaa harkintaa.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 202 § 4 mom.

21 § SEURAAMUKSET YMPÄRISTÖNSUOJELU- MÄÄRÄYSTEN RIKKOMISESTA TAI LAIMINLYÖNNISTÄ

Määräys on tarpeen ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta aiheutuvien seuraamusten selventämiseksi. YSL:n 18 luvussa on annettu hallintopakkoa koskevat säännökset, joiden perusteella valvontaviranomainen voi kieltää määräysten vastaisen menettelyn tai määrätä velvollisuuden täytettäväksi muilla tavoin. Määräyksen tehosteeksi voidaan käyttää pakkokeinoja. Rangaistuksesta säädetään rikoslain 48 luvussa sekä ympäristönsuojelulain 225 §:ssä.

Sovelletut oikeusohjeet: YSL 18 luku, YSL 225 §, RL 48 luvun 1–4 §

8. VOIMAANTULOMÄÄRÄYKSET

22 § YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN VOIMAANTULO

Ympäristönsuojelumääräykset tulevat voimaan xx.xx.2025. Päätöksen määräysten antamisesta tekee kunnanvaltuusto. Määräyksillä kumotaan Sotkamon kunnanvaltuuston 25.9.2007 49 § hyväksymät ympäristönsuojelumääräykset.